

Potwierdzenie występowania w Polsce *Stenus maculiger*
WEISE, 1875 (Coleoptera: Staphylinidae)

Confirmation of the occurrence of *Stenus maculiger* WEISE, 1875
(Coleoptera: Staphylinidae)

Dariusz TWARDY

ul. F. Chopina 105, 36-200 Brzozów; e-mail: agrilus75@interia.eu

ABSTRACT: It is the first confirmed record of the *Stenus maculiger* WEISE, 1875 (Coleoptera: Staphylinidae) species from Poland over 90 years. The new locality is Bieszczady Mts.: (UTM: FV24) Bereżki, SE Poland.

KEY WORDS: new record, staphylinid, Steninae, Bieszczady Mts.

Wstęp

Rodzaj *Stenus* LATREILLE, 1797 to bardzo liczna grupa kusakowatych, reprezentowana w Polsce przez ponad 90 gatunków (BURAKOWSKI i in. 1979; STANIEC 1993; MACIEJEWSKI 1994; SZUJECKI 1996; STANIEC 2001). Myśliczki jako wyspecjalizowani drapieżcy, zasiedlają bardzo różnorodne środowiska. Stan poznania rozmieszczenia omawianych chrząszczy na terenie kraju jest nierównomierny. Bieszczady należą do regionów Polski stosunkowo dobrze rozpoznanych pod tym względem, głównie dzięki badaniom SZUJECKIEGO (1996). Teren ten zasiedlają unikatowe w skali kraju gatunki, charakterystyczne dla Karpat Wschodnich i Południowych, takie jak: *Stenus obscuripes* GANGLBAUER, 1896, *S. phyllobates phyllobates* PENECKE, 1901, *S. transsilvanicus* BERNHAUER, 1900, czy *S. vastus* BENICK, 1925. Istnieje również prawdopodobieństwo odnalezienia w tym rejonie kolejnych, dotąd nienotowanych z Polski myśliczków, np. *Stenus reitteri* WEISE, 1875. Podczas badań terenowych stwierdzono obecność nowego dla fauny Bieszczadów przedstawiciela rodzaju *Stenus*.

Nowe stanowisko *Stenus maculiger* WEISE, 1875

– FV24 Bereżki ad Ustrzyki Górne, 621–846 m n.p.m., 49°8'55"N 22°40'15"E, 19 VI 2015, 1 ♀; idem, 3 VIII 2016, 1 ♂, 1 ♀; idem, VIII 2016, 1 ♂, leg., det. et coll. D. TWARDY.

Wszystkie osobniki *S. maculiger* odłowione zostały metodą „na upatrzonego” w głębokim jarze, nad niewielkim, szybko płynącym potokiem górskim (lewobrzeżny dopływ Wołosatego), na stromym stoku porośniętym buczyną karpacką. W korycie potoku liczne kamienie, opadłe liście bukowe, leżące kłody i połamane gałęzie.

Odłowione osobniki *S. maculiger* penetrowały wystające nad powierzchnię wody kamienie i kłody, zalegające w korycie potoku. Razem z omawianym gatunkiem licznie występował *Dianous coeruleus* (GYLLENHAL, 1810).

S. maculiger WEISE (Ryc. 1–2) to gatunek o zasięgu ponto-medyterraneanym. Rozsiedlony jest od Włoch i Austrii na zachodzie po Turcję i Iran na wschodzie. Na północ dociera do Słowacji, Polski, Ukrainy i europejskiej części Rosji (BURAKOWSKI i in. op. cit.; SMETANA 2004; ASSING 2005; SERRI i FRISCH 2016). Dotychczas z Polski znany był tylko jeden okaz tego gatunku, złowiony przez Szymona TENENBAUMA w Pieninach – Krościenko, 9 VIII 1924 roku, nad Dunajcem (TENENBAUM 1926; SZUJECKI 1961; BURAKOWSKI i in. idem.) (Ryc. 3). Od tego czasu *S. maculiger* nie był wykazywany z terenu kraju, a jego współczesne występowanie wymagało potwierdzenia nowymi danymi.

Uwagi

Stanowisko, na którym odławiano *S. maculiger* było intensywnie eksplorowane przez autora w latach 2014–2016. W tym czasie udało się odłowić zaledwie 4 egzemplarze tego myśliczka. Pomimo przeanalizowania wielu próbek ściółki, zagęszczonych za pomocą sita entomologicznego oraz intensywnych poszukiwań „na upatrzonego”, nie udało się pozyskać na badanym stanowisku więcej okazów *S. maculiger*. Z przeprowadzonych obserwacji wynika, że populacja lokalna omawianego chrząszcza jest bardzo nieliczna.

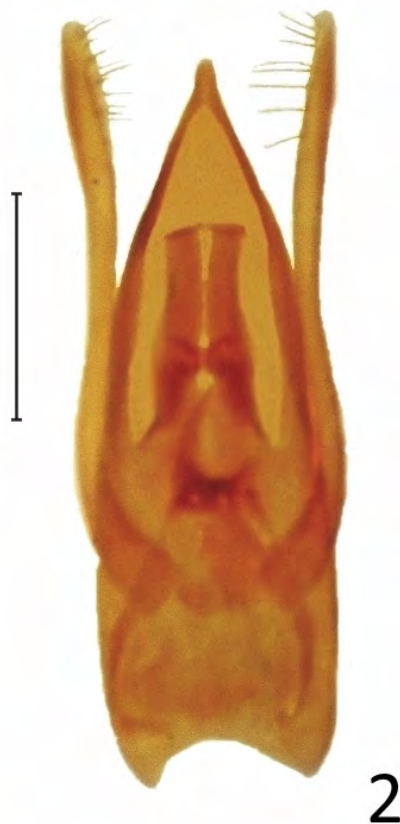
Śród krajowych gatunków *Stenus*, omawiany takson najbardziej podobny jest do *Stenus guttula* MÜLLER, 1821. Obydwa wymienione gatunki mają na każdej pokrywie czerwonawą plamę, dwubarwne nogi, a ich tergity odwłokowe w części nasadowej nie posiadają listewki. *S. maculiger* ma bardzo wyraźnie połyskujące ciało i krótką bruzdę na środku przedplecza. Ciało drugiego z wymienionych gatunków jest prawie

matowe, a na przedpleczu brakuje bruzdy środkowej. Ponadto obydwa gatunki różnią się budową aparatu kopulacyjnego samca (SZUJECKI op. cit.).

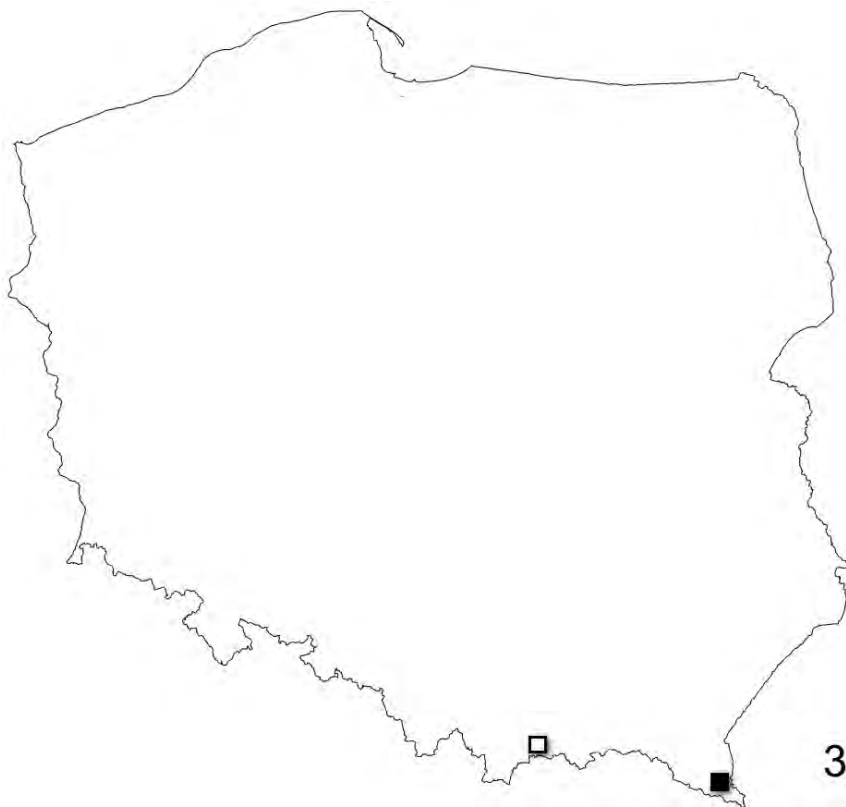
Ryc. 1. *Stenus maculiger* WEISE, 1875:
samica (skala = 2 mm)

Fig. 1. *Stenus maculiger* WEISE, 1875:
female (scale bar = 2 mm)

Ryc. 2. *Stenus maculiger* WEISE, 1875:
aparat kopulacyjny samca,
widok od strony brzusznej (skala = 0,2 mm)

Fig. 2. *Stenus maculiger* WEISE, 1875:
aedeagus of male, ventral view
(scale bar = 0,2 mm)

Ryc. 3. *Stenus maculiger* WEISE, 1875: rozmieszczenie w Polsce (biały kwadrat – dane literaturowe, czarny kwadrat – nowe dane)

Fig. 3. *Stenus maculiger* WEISE, 1875: distribution in Poland (white square – literature data, black square – new data)

Podziękowania

Serdecznie dziękuję recenzentowi za cenne uwagi dotyczące niniejszego tekstu.

SUMMARY

The occurrence of *Stenus maculiger* WEISE, 1875 (Coleoptera: Staphylinidae) in Poland, recorded previously in this country only once, over 90 years ago, was confirmed contemporarily. Four specimens were collected from the localities in the Bieszczady Mountains: (UTM: FV24) Bereżki near Ustrzyki Górne, SE Poland. It is the subponto-mediterranean species.

PIŚMIENNICTWO

- ASSING V. 2005: On the Taxonomy and Biogeography of *Stenus* (s. str.) *erythrocnemus* EPPELSHEIM and Related Species (Insecta: Coleoptera: Staphylinidae). *Bonner Zoologische Beiträge*, **53**: 303-310.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1979: Chrząszcze Coleoptera. Staphylinidae, część 1. Katalog Fauny Polski, Warszawa, **23**, 6: 1-310.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 2000: Chrząszcze Coleoptera. Uzupełnienia tomów 2-21. Katalog Fauny Polski, Warszawa, **23**, 22: 1-252.
- MACIEJEWSKI K. H. 1994: *Stenus umbratilis* (CASEY, 1884) (Coleoptera, Staphylinidae) – gatunek nowy dla fauny Polski. *Wiadomości Entomologiczne*, **13** (2): 91-93.
- SERRI S., FRISCH J. 2016: Species diversity, chorology, and biogeography of the Steninae MACLEAY, 1825 of Iran, with comparative notes on *Scopaeus* ERICHSON, 1839 (Coleoptera, Staphylinidae). *Deutsche Entomologische Zeitschrift*, **63** (1): 17-44.
- SMETANA A. 2004: Subfamily Steninae MACLEAY, 1825. (ss. 537-564). [W:] LÖBL I., SMETANA A. 2004: (red.) *Catalogue of Palaearctic Coleoptera*, vol. **2**. Apollo Books, Stenstrup.
- STANIEC B. 1993: *Stenus guynemeri* DUVAL, 1850 (Coleoptera, Staphylinidae) – gatunek chrząszcza nowy dla fauny Polski. *Wiadomości Entomologiczne*, **12** (1): 11-13.
- STANIEC B. 2001: *Stenus pseudoboops* PUTHZ, 1966 (Coleoptera, Staphylinidae) – gatunek nowy dla fauny Polski. *Wiadomości Entomologiczne*, **19** (3-4): 143-147.
- SZUJECKI A. 1961: Chrząszcze – Coleoptera. Kusakowate – Staphylinidae, Myśliczki – Steninae. *Klucze do Oznaczania Owadów Polski*, Warszawa, **19**, 24b: 1-72.
- SZUJECKI A. 1996: Kusakowate (Coleoptera, Staphylinidae) Bieszczadów Zachodnich. Fundacja Rozwój SGGW, Warszawa. 224 ss.
- TENENBAUM SZ. 1926: Nowe dla Polski gatunki i odmiany chrząszczy. III. *Polskie Pismo Entomologiczne*, **5** (1-2): 78-81.